

9. DEWEY, John. *Școala și societatea – trei prelegeri; Principiile morale în educație; Copilul și curriculumul*, (trad. Sorin Petrescu), Editura Pro Universitaria, București, 2022. ISBN 978-606-26-1479-9.
10. MARCU, Vasile, FILIMON, Letiția. *Pedagogie pentru formarea profesorilor*. Editura Universității din Oradea, Oradea, 2007. ISBN 978-973-759-287-3.
11. PAPUC, Ludmila, COJOCARU, Maia, SADOVEI, Larisa, RURAC, Ana. *Teoria educației: suport de curs*, Univ. Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, 2006.
12. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Educație> , accesat la data de 3.04.2023, ora 20:05.

CZU: 373.2.022

NOI ABORDĂRI CURRICULARE DIN PERSPECTIVA EDUCAȚIEI MODERNE

Dobrin Mihaela
UPSC „Ion Creangă”
(România)

ORCID: 0000-0001-7637-3573

Adnotare

Abordarea Reggio Emilia a avut o evoluție semnificativă, de la activități distincte care erau specifice cadrului didactic și, respectiv, elevului, fiecare având propriul rol, la un proces complex, în care se întrepătrund cele două componente.

Experiența educațională Reggio pune accent pe participarea directă a copilului la dobândirea de cunoștințe, formarea competențelor și a autonomiei, folosind strategii de învățare originale. Curriculum național este foarte general, astfel încât educatoarea are posibilitatea de a-și realiza unul original, în colaborare cu părinții. Întreg demersul se bazează pe o pedagogie a libertății. Experiența educațională Reggio Emilia promovează proiectarea în grup, împărtășită de toți partenerii implicați, cu respectarea contextului cultural creat de tradițiile locale, istorie, persoane.

Cuvinte-cheie: curriculum, schimbare, educație, aplicare.

Annotation

The Reggio Emilia approach had a significant evolution, from distinct activities that were specific to the teaching staff and, respectively, the student, each having its own role, to a complex process, in which the two components intertwine.

The Reggio educational experience emphasizes the direct participation of the child in the acquisition of knowledge, the formation of skills and autonomy, using original learning strategies. The national curriculum has the opportunity to create an original one, in collaboration with parents. The entire approach is based on a pedagogy of freedom. The Reggio Emilia educational experience promotes group design, shared by all partners involved, respecting the cultural context created by local traditions, history, people.

Keywords: curriculum, change, education, application.

Elementele definitorii ale curriculumului Reggio Emilia

Curriculum emergent: În abordarea Reggio Emilia, imaginea copilului, care este o ființă curioasă, cu mult potențial, capabilă să contribuie la propria dezvoltare, educatoarea proiectează activități de observare și crează contexte de învățare prin care potențialul lui să iasă la iveală, să se definească și să se împlinească. Învățarea se bazează pe proiecte, este practică și cu aplicabilitate imediat în viața cotidiană, acesta având libertatea majoră de a explora mediul înconjurător și spațiile efrente acestuia [7].

Munca pe proiecte: Prin curricula pe care o dezvoltă, cadrele didactice facilitează lucru pe metoda proiectelor care le va permite copiilor să-și exploreze în detaliu interesele, preocupările și abilitățile personale. Educatoarea facilitează o varietate de materiale, concepte și medii care le permit copiilor să-și exprime ideile și interesele. Preșcolarii dezvoltă un entuziasm pentru cunoștințe care este sporit de capacitatea de a experimenta în detaliu numeroasele fațete ale lucrului pe metoda proiectelor. Odată ce activitățile au fost puse în aplicare, educatorul observă modul în care copiii reacționează cu subiectul/tema studiată, modificându-le în mod constant pentru a se potrivi interesului crescut sau schimbarea direcției de învățare. Profesorul documentează aceste observații și reflectă ulterior, împreună cu colegile de echipă, profesorul de arte și profesorul pedagog asupra eficienței activităților. Apoi procesul se reia din nou. Proiectele se pot derula de la câteva zile la câteva luni.

Rolul profesorului: în curriculum Reggio Emilia, educatorii sunt mai mult decât un partener în educație, ei atribuindu-și roluri diferite, pe lângă cel de profesor. Educatorul este cel care îi conduce pe copii în arta învățării, sunt cei care ascultă, notează și afișează experiențele din grupă. Tot ei, sunt cei mai loiali parteneri ai copiilor și lucrează îndeaproape cu colegii educatori și părinții pentru a promova un mediu de învățare primitor, interesant, bazat pe comunitate. Abordarea Reggio Emilia accentuează faptul că adultul (educatorul) nu știe nimic despre un copil, cu care interacționează pentru prima dată, până când nu se afla în prezența pentru a-l observa și descoperi, proces de învățare fiind în primul rând pentru educator.

Această abordare nu este total diferită de ceea ce presupune curriculum învățământului românesc, ci mai degrabă aduce elemente de noutate și diversitate ce pot fi integrate cu succes în activitățile deja desfășurate în grădinițele din România. Ambele au la bază principiul învățării active și centrate pe copil, precum și implicarea părinților.

Astfel, voi oferi spre exemplificare structura unei activități integrate desfășurate cu preșcolarii grupei mari din Grădinița cu Program prelungit „Tedi”, Galați, unitate școlară unde se aplică în activitatea instructiv-educativă, pilotarea Reggio Emilia.

Ca activități pe domenii experiențiale mi-am propus o activitate de educare a limbajului (DLC), în cadrul căreia copiii au de realizat jocul didactic „*Ghici, ghici cine este?*” și o activitate practică (DOS) „Lupul din poveste” – aplicație.

Scopul acestei activități integrate este reprezentat de: dobândirea și consolidarea cunoștințelor despre eroii din povesti, precum și identificarea personajelor și a poveștilor pe baza imaginilor, replicilor personajelor, a ghicitorilor precum și utilizarea materialelor didactice specifice abordării Reggio Emilia (lampa luminoasă, lupe)

În activitatea de educare a limbajului, am urmărit ca preșcolarii să identifice corect imaginea prezentată, să selecteze siluetele personajelor conform sarcinii formulate de educatoare, să plaseze silueta la povestea potrivită, să recunoască personajul după descrierea făcută de educatoare și să stabilească noțiune de adevăr a unei propoziții.



Desen 1. Jocul umbrelor

În cadrul activității practice, mi-am propus ca preșcolarul să utilizeze corect instrumentele de lucru, să parcurgă în ordine etapele de lucru în vederea realizării temei, să încadreze corect în pagina șablonul dat, să aplice corect tehnici complementare specifice aplicației.



Desen 2. Proiecție -descoperă personajul

Întalnirea de dimineață este prima etapă cu care debutează activitatea zilei, în cadrul căreia copiii vor recita următoarele versuri specifice temei abordate.

Cel de-al doilea moment al zilei îl reprezintă **Salutul**, în care toți vom forma cercul prieteniei, pentru a ne prezenta. Încep prin a saluta colegul din dreapta mea, spunând: "Bună dimineața, spiridușule". Copilul numit își va saluta colegul din dreapta, folosind aceeași formulă, pînă la finalizarea cercului. Întreb cațiva copii cum se simt în acesta dimineață.

Avantajul acestui moment constă în faptul că îi ajută pe copii să se cunoască mai bine, să exerseze numărul și să se familiarizeze cu cititul imaginilor.

*Activitatea zilei va continua cu **Prezenta și Calendarul naturii**. Voi așeza pe un scaun două coșulețe, unul cu o prințesă veselă și unul cu o prințesă tristă. În coșulețul cu prințese vesele se află jetoane care ilustrează prinți și prințese, pe acestea fiind trecute numele fiecărui copil. Din coșuleț se vor extrage numele copiilor absenți, aceștia fiind mutați în coșulețul cu prințesa tristă. Prin versurile: "***Vremea să o studiem/ Și-n calendar să o notăm, /De e ploaie, sau e soare-/ Vrem să știm acuma oare?,,****

Aceste rime rostite de întreg grupul de preșcolari fac trecerea la **calendarul naturii**. Se completează calendarul naturii, stabilind data, ziua săptămânii, luna și anul. Copiii vor specifica starea vremii, anotimpul în care ne aflăm, precum și vestimentația corespunzătoare.

Prin acest moment, copiii își dezvoltă spiritul de observare și abilitățile de comunicare deoarece sunt puși în situația de a vedea și analiza schimbările din natură și de a verbaliza ceea ce au observat.

„Întâlnirii de dimineață” are rolul de a dezvolta un comportament etic, de a realiza o atmosferă vie, prietenoasă, un ”start” optimist pentru întreaga zi. Prin intermediul întâlnirii de dimineață li se formează deprinderea de a asculta, de a vorbi, de a rezolva probleme, de a lua decizii.

*Pentru a capta atenția copiilor se realizează momentul de **Noutatea zilei**.* Copiii sunt îndrumați să observe elementele de noutate din sala de grupă. Tranziția către următoarea etapă se realizează prin câteva exerciții de înviorare.

Prin acest moment, copiii se familiarizează cu reguli, responsabilități, își dezvoltă respectul și grija față de ceilalți, devin toleranți, acceptă părerile celorlalți colegi. Copiii sunt anunțați apoi că se vor juca cu personajele povestilor, respectând câteva reguli precizate de educatoare la fiecare variantă în parte.

Captarea atenției se realizează prin apariția Spiridușului poveștilor care aduce o scrisoare de la Zâna Poveștilor care le-a pregătit câteva surprize.

Se va trece la realizarea activității de Educarea limbajului, jocul didactic, “Ghici, ghici cine este?”. Jocul didactic se va derula în trei variante, fiecare având rolul de fixare de cunoștințe, plecând de la lucru cu materiale concrete și mergând către activitatea abstractizată. După aceasta, voi realiza tranziția către centrele de interes prin cântecelul “În lumea basmelor.”

Se prezintă copiilor centrele de interes, precizând și sarcinile de lucru.

Pentru realizarea activității experiențiale din domeniul Domeniul Om și Societate, voi propune preșcolărilor să deschidem în cadrul centrelor sectorul **Artă**, unde copiii vor avea de aplicat pe suprafața unui șablon aracet și semințe de mac.

La centrul **Biblioteca**, copiii vor avea de rezolvat un labirint, găsind drumul corect de la Scufița Roșie la casa bunicii, după care vor colora personajul din poveste.

Pentru sectorul **Joc de masa**, copiii vor realiza un puzzle. Fiecare va avea de ales câte 4 jetoane din cele trei povești studiate, iar ei trebuie să le aplice pe fișa de lucru, iar în cadrul centrului **Construcții**, cei mici vor construi din cuburi lego casa bunicii din poveste.

Înainte de începerea lucrului la centre se vor realiza exerciții de mișcare, pe următoarele versuri: „Mișcăm degetelele, /Batem tare palmele, /Răsucim încheietura/Și dăm mingea dură-dură!/Ploaia picură pic, pic!/La pian cântăm un pic./Evantaiul știm să-l facem, /Pumnii-nchidem /Și-i desfacem!” Trecerea de la o activitate la alta o realizez mereu prin momente de relaxare, de tranziție, reprezentate prin: scurte momente de mișcare „Dacă vrem să fim voinici”, jocuri distractive interactive, dezlegare de ghicitori, interpretare de cântecele. Care sunt beneficiile acestor momente de tranziție? Rolul tranziției este de a-i liniști, de a-i relaxa pe copii, de a-i înveseli pentru a se concentra mai ușor la activitățile care vor urma. Iată că, elementele statice se îmbină cu cele dinamice astfel încât să nu intervină monotonia în activitate.

La încheierea lucrului pe centre, copiii își vor analiza critic și autocritic lucrările în funcție de criteriile dinainte stabilite (acuratețe, corectitudine, încadrare în timp). Cu lucrările obținute vom realiza expoziția zilei, în sala de grupă. Încă de la vârsta preșcolară, copilul este învățat să se autoevalueze, să-și aprecieze efortul depus, lucrarea realizată, în funcție de anumite criterii

stabilite împreună cu educatoarea încă de la început activității, astfel preșcolarul devenind mai responsabil de propria activitate.

Activitatea se va încheia cu dansul copiilor, pe melodia “Vino frate să jucăm!” într-un mod relaxant și plăcut, copiii executând pași de dans, având fundal sonor. Ce exprimă preșcolarul prin dans? El își exprimă emoțiile, starea sufletească. Faptul că dansează ținându-se de mâini denotă faptul că sunt uniți, se acceptă, comunică și socializează.

Implementarea metodei proiectului, este considerată o reforma educațională, permite dobândirea de către copil a unor deprinderi și abilități prin care, ulterior, se poate realiza înțelegerea și producerea unor raționamente autentice, devenind astfel participanți activi în viața comunității. Aplicarea și utilizarea metodei proiectelor face o trecere de la modelele tradiționale, care s-au arătat a fi limitate uneori în realizarea cunoașterii, către cunoașterea în cadrul unei cercetări practice ce le oferă copiilor posibilitatea de a exploata și de a acumula cunoștințe în mod independent și de a dezvolta competențe precum creativitatea, spiritul de inițiativă, de a cunoaște în profunzime domenii noi, precum și capacitatea de a lucra în echipă și de a comunica.

Așa cum reiese din prevederile curriculare, activitatea integrată determină experiențe de învățare mai complexe, net superioare celor monodisciplinare (copilul recită, povestește, cântă, pictează, lipește, scrie, dansează, toate într-o singură activitate desfășurată în manieră integrată).

Metoda proiectelor are o caracteristică esențială și anume, plasează copilul în centrul proiectării didactice, și asigură o mai bună corelare gândire – învățare.

Toate tipurile de activități propuse de abordarea Reggio Emilia favorizează o mai bună dezvoltare a copilului, îi arată, îl învață cum să învețe, cum să înțeleagă lumea din jur, dar și cum să socializeze, să devină mai creativ și mai îndemânat. Această abordare oferă copiilor integrați în sistemul de educație timpurie din România, posibilitatea ca deprinderile, abilitățile și comportamentele lor, să fie mai ușor descoperite și înțelese de ei înșiși.

Bibliografie

1. ALBON, D., PENNY M. *Food and health in Early Childhood* – SAGE – Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, 2008
2. BECKWITH, L., & PARMALEE, A. H. *EEG patterns of preterm infants, home environment, and later IQ*. *Child Development*, 57, 1986, p. 777-789.
3. BOCA, C., *Și tu poți fi manager, modul de formare elaborat în cadrul proiectului*. PRET București, 2008.
4. CADWELL, L. *Bringing Reggio Emilia home: An innovative approach to early childhood education*. New-York: Teachers College Press, 1997.
5. CADWELL, L., EDWARDS C., GANDINI L., FORMAN G. *The Hundred Languages of Children – The Reggio Emilia Experience in Transformation, an Imprint Of ABC-CLIO, LLC*, Santa Barbara, California- Denver, Colorado, Oxford, England, 385 p.
6. EDWARDS, C., GANDINI, L., FORMAN, G. (Eds). *The hundredlanguages of children: The Reggio Emilia approach to early childhood education*. 1993.
7. M.E în colaborare cu Univ. Ștefan cel Mare, Suceava și Universitatea din Oradea, Program de formare- noi abordări ale educației timpurii în grădiniță, suport de curs, 2020